

סיכום פעילות לשנת

2021

מסיל"ה

חברים ושותפים יקרים,

לצד סיכום פעילות מסיל"ה לשנת 2021, אני מסכמת גם למעלה משמונה שנים בתפקיד המארגן, המורכב, החשוב והמרגש - מנהלת מסיל"ה.

מסיל"ה הינו מרכז עירוני ייחודי בעיריית תל-אביב-יפו, אשר הוקם על ידי ראש העיר, מר רון חולדאי, לפני כ-22 שנים והוא מספק סיוע וטיפול סוציאלי לחברי קהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד בעיר.

אני עובדת, מזה עשרים וחמש שנה, עם ולמען אוכלוסיות מודרות ומוחלשות - נשאי HIV, נפגעי נפש, נוער בסיכון, מכורים לסמים ובשנים האחרונות, עם האוכלוסייה השקופה ביותר בחברה הישראלית - מבקשי מקלט וחסרי מעמד, זאת מתוך תשוקה ליצירת שינוי חברתי עמוק ומשמעותי, מרמת האדם היחיד ועד לרמת שינוי מדיניות.

בימים אלה, אני נפרדת בעצב מהול בהתרגשות מצוות מסיל"ה האהוב ומקהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד המיוחדת ומתחילה דרך חדשה כמנהלת אגף דרום במינהל השירותים החברתיים בעיריית תל-אביב-יפו. בתפקיד זה אמשיך לפעול למען קהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד, לצד שיפור איכות החיים של אוכלוסיות נוספות בדרום העיר.

בשמונה השנים האחרונות מסיל"ה הפכה לבית שני בעבורי. הקהילה חסרת המעמד נכנסה לכל ניס בגופי וליוותה אותי במשך כל שעות היום. קהילה חזקה, מעוררת השראה, אמיצה, שחבריה עברו תלאות אין ספור וכל מבוקשם הוא למצוא מקום מקלט לעצמם ולילדיהם.

לצידי עמד צוות עובדות יוצא דופן, רגיש, נאמן ומסור. צוות שמגיע עם רצון עז כל בוקר לסייע לפונים שלנו. יחד, הגדלנו ראש, המצאנו מחדש את הגלגל מדי יום ויצרנו פתרונות ומענים יש מאין.

התחושות שליוו אותי בכל השנים האחרונות נעו בין אומניפוטנטיות לאימפוטנטיות - מחד, לעיתים, אנחנו הכל עבור קהילה ומאידך, לא פעם אנו עומדות חסרות אונים אל מול האין, העוני והקושי הבלתי נתפסים.

בשנים הללו, מסיל"ה שילשה את עצמה הן מבחינת מספר נשות הצוות ומספר המטופלים והן מבחינת הפרויקטים, התכניות והמענים למען הקהילה.

אני מרגישה שאני משאירה את מסיל"ה במקום טוב וחזק אך, כמובן, יש עוד הרבה מה לעשות למען ועם הקהילה.

שנת 2021 התאפיינה בהמשך התמיכה הפסיכו-סוציאלית לחברי קהילה שחוסנם הבריאותי, המנטלי והרגשי נפגע אנושות בעקבות המשבר שיצרה מגיפת הקורונה ובניסיון להתמודד עם המשבר הכלכלי הקשה שנוצר, באמצעות חלוקת סיוע כלכלי ישיר לחברי קהילה.

בסיכום הפעילות לשנת 2021 בחרנו לשים דגש על הפרויקטים הקהילתיים הייחודיים שפותחו עם ולמען קהילה במטרה לתת מענה לצרכים המשתנים בעקבות המשבר שחוללה המגיפה.

אני נפרדת מצוות מסיל"ה הנדיק, האיכותי ובעל הלב העצום, מחברי קהילה המדהימים והחזקים, משותפים ותורמים מופלאים שצעדו לצידי כל השנים האלו - תמכו, הקשיבו ופתחו את הלב.

אני תקווה שכולכם תמשיכו לצעוד במסע, לצד מחליפתי בתפקיד.

כתמיד, אני מבקשת להודות מכל הלב לשותפים היקרים שלנו לדרך - קרנות, גופים ממשלתיים ואנשים פרטיים, על החברות, הסיוע והתמיכה במסיל"ה ובקהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד.

אמשיך לטפל וללוות את קהילה חסרת המעמד כמנהלת אגף דרום, שמסיל"ה תפעל תחתיו.

אז אני לא נעלמת, רק מתרחקת מעט.

שלכם בהערכה ואהבה,
מירי ברברו-אלקיים
מנהלת מסיל"ה

מסיל"ה עם ולמען קהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד

בשנה החולפת צוות מסיל"ה פעל לפיתוח והרחבת תכניות קהילתיות שונות, שנועדו לתת מענה לתופעות קיימות בקהילת מבקשי המקלט וחסרי המעמד, אשר הוקצנו עד מאוד בשל משבר הקורונה.

מכולת חברתית - פתרון הוליסטי לאי-הביטחון התזונתי בקהילה

"שמי סימרט ואני פעילה קהילתית. אני רואה את הקהילה שלי בשטח, איך האנשים נאבקים על הצרכים הבסיסיים שלהם. המכולת החברתית היא יוזמה חשובה מאוד לקהילה, היא מבטיחה את קיום הצרכים הבסיסיים של המשפחות שהכי זקוקות לסיוע. ההורים מאכילים את הילדים שלהם בזכות המכולת, הם מרגישים עכשיו שיש להם מה לתת. למכולת חשיבות גדולה במיוחד לאימהות החד הוריות, שגם אם הן עובדות זה אף פעם לא מספיק. אימהות חד הוריות רבות נאבקות לספק לילדיהן ארוחה מדי יום. כעת הילדים במשפחות הללו כבר לא רעבים."

כידוע, למגירת הקורונה הייתה השפעה כלכלית קשה ביותר על חברי הקהילה, שאחד מביטוייה היה גידול דרמטי בהיקף אי-הביטחון התזונתי של חבריה.

מסוגלות עצמית מהווה מפתח לחיזוק חוסן קהילתי בעת משבר. המשבר הכלכלי אליו נקלעה הקהילה הביא, פעמים רבות, לחוסר היכולת של חבריה לדאוג לעצמם והם הפכו תלויים בגורמים חיצוניים לאספקת צורכיהם הבסיסיים.

במטרה לתת מענה הוליסטי לאי-הביטחון התזונתי הנרחב, פעלנו להקמת מכולת חברתית שמספקת ליחידים ולמשקי בית בקהילה אפשרות לביטחון תזונתי ונגישות למזון מזין, המתאים לצורכיהם לשם קיום חיים בריאים, זאת לצד חינוך לתזונה ופיתוח הרגלי תזונה בריאים.

במכולת, שהחלה את פעילותה באמצע חודש יולי, מחולקים מוצרי מזון בריאים ומותאמים תרבותית לכ-700 מהמשפחות הפגיעות ביותר מהקהילה (כ-2,700 נשים, גברים וילדים). במהלך החודשים הקרובים יורחב מספר המשפחות וכ-1,000 משפחות ייהנו מפעילות המכולת.

המכולת בנויה כסופר ו"לקוחותיה", אשר נבחרו על פי קריטריונים אחידים וברורים, יכולים לבחור בעצמם את המוצרים אותם הם לוקחים, בהתאם לגודל המשפחה. כך, במקום להנציח תלות ולהכתיב "תפריט" באמצעות חלוקת חבילות מזון יבש, מוחזרת לחברי הקהילה תחושת אוטונומיה והעצמאות בבחירת המזון אותו הם צורכים ומספקים למשפחותיהם.

המשפחות שנמצאו זכאיות לקבלת סיוע מהמכולת החברתית אינן צריכות לשלם עבור המוצרים.

להפעלת תכנית זו שותפים עיריית תל-אביב-יפו, מסיל"ה, קרן תל-אביב לפיתוח, עמותת לשווע וצוות מתנדבים. התכנית ממומנת על ידי עיריית תל-אביב-יפו, תכנית 'בתיאבון', אפשרי בריא, תורמים וקרנות פילנתרופיות.

פרויקט חינוך לזהירות בדרכים

הסגירה הממושכת של מסגרות החינוך והעלייה בתופעת שוטטות ילדים ללא פיקוח ברחובות, הביאו לעלייה במספר תאונות הדרכים בהן היו מעורבים ילדים מהקהילה.

כחלק ממאמץ הסברתי בנושא זהירות בדרכים, הפקנו שני סרטונים, בשיתוף עם עמותת אור ירוק: סרטון הסברה המיועד לילדים ובו מופיעים ילדים מהקהילה, אשר הופץ באמצעות כל מסגרות החינוך - בתי-ספר וגנים והמדיה החברתית; וסרטון הסברה להורים, בו דגש על החשיבות בשמירה על כללי הבטיחות בדרכים, חבישת קסדה ועוד.

בנוסף, הפקנו יחד עם עמותת אור ירוק חוברות עבודה בנושא בטיחות בדרכים המותאמות לילדי הקהילה ורכשנו משחקים הסברתיים אשר חולקו לבתי הספר בהם לומדים ילדי הקהילה.

תכנית לבניית חוסן לנשים וחינוך למיניות בריאה

מזה מספר שנים, עובדת קהילתית מבקשת מקלט, מפעילה תכנית לבניית חוסן לנשות הקהילה, במסגרתה ניתן מענה למגוון הרחב של הבעיות בהן נתקלות הנשים בקהילת מבקשי המקלט. התכנית מספקת מרחב טיפולי תומך ומכיל לנשים המגיעות למסיל"ה עם מצוקה או צורך משמעותי ובמסגרתה מועבר מידע משמעותי על הורות, בריאות מינית, תכנון משפחה, גישה לאמצעי מניעה ועוד, זאת במטרה שהנשים הללו יובילו לשינוי בקהילתן.

בתקופת הקורונה חלה עלייה במקרי האלימות במשפחה, עלייה במספר ההריונות הלא-רצויים וגידול במספר הנשים העוסקות ב-survival sex. רבות מהנשים הללו מוצאות מענה ואוזן קשבת במרחב אותו יוצרת תכנית זו.

בנוסף, במהלך השהייה הממושכת בבתי ילדות ונערות רבות נחשפו לתכנים מיניים שאינם תואמי גיל ברשת. במסיל"ה התקבלו פניות רבות לפיהן ילדות מהקהילה חשופות לסכנות שונות ברחוב וברשת.

במטרה לצמצם את הסיכונים לילדות צעירות, פתחנו שתי קבוצות בנושא מיניות בריאה: האחת, קבוצה לילדות בגילאי 8-9 בהובלת אשת טיפול מעמותת עלם המתמחה בפגיעות מיניות אצל ילדים. השנייה, קבוצה לאימהות של הילדות, אותה הובילה העובדת הקהילתית מקהילת מבקשי המקלט, אשר אפשרה מקום לשיתוף וקבלת כלים לתקשורת עם הילדות בנושא חינוך למיניות בריאה.

כחלק מהפעילות, הפקנו סרטוני אנימציה הסברתיים המיועדים לנשים ולהורים הכוללים, בין היתר, הסברים על הדרכים לשוחח על מיניות ומיניות בריאה עם הילדים.

הפעלת משחקייה טיפולית ותרגום ספרים לטיגרנייה וערבית

מרבית מבקשי המקלט וחסרי המעמד בעיר חיים בדירות קטנות וצפופות וילדים כמעט ואין ספרים וצעצועים תואמי גיל בבתיהם. בתקופת הסגרים והבידודים, השהייה בבתיים ללא אמצעי גרייה יחד עם ההורים המודאגים מהמצב הכלכלי הקשה, היו קשים ביותר.

במטרה לספק לילדים מפלט, צוות המשחקייה הפיק חמישה ספרים וארבעה ספרונים בשפות טיגרנייה, ערבית, אנגלית ועברית לפעוטות וילדים. לספר ולספרונים הותאמו שלוש ערכות משחק: לוטו, סולמות ונחשים ומשחק הזיכרון, להן צורפו הוראות בארבעת השפות. הספרים וערכות המשחק חולקו לילדים בסיכון, ילדים עם צרכים מיוחדים וילדי שורדי סחר ועבדות, שמשפחותיהם מטופלות במסיל"ה.

במקביל, צילמנו והפצנו לחברי הקהילה סרטוני שעת סיפור בטיגרנייה, אנגלית ועברית וסרטוני הדרכה להורים לפעילות הורה-ילד בבית.

המשחקייה הטיפולית במסיל"ה מפעילה קבוצות טיפוליות דיאדיות (הורה-ילד) וצוות המשחקייה אף ערך בחודשי הקיץ פעילויות מוזיקה ותיאטרון חינוכיות לילדי הקהילה.

פרויקט סיוע בקבלת קצבאות ילדים למבקשי מקלט מחזיקי ויזה B1

מבקשי מקלט מחזיקי ויזה B1 שהינם הורים לילדים עד גיל 18, אשר עבדו לפחות 6 חודשים בשנה אחרונה ולהם תלושי משכורת/הפרשה לביטוח הלאומי, זכאים לקבל קצבת ילדים מהביטוח הלאומי.

צוות מרכז מיצוי הזכויות במסיל"ה פעל מול סניפי הביטוח הלאומי לקידום הטיפול בבקשות מבקשי מקלט מחזיקי ויזה B1 לקבלת קצבאות ילדים, זאת לאחר שהבקשות לא טופלו מאז 2019.

בשנת 2021 סייענו לכ-170 משפחות המתגוררות בתל-אביב למלא את טפסי התביעה וערכנו מעקב ובירור לגבי סטטוס זכאותם מול סניפי הביטוח הלאומי בעיר. נכון להיום, 70 משפחות כבר קיבלו זכאות לקצבאות ילדים ושאר המשפחות ממתנות לאישור התביעה.

בנוסף, סייענו לכ-20 משפחות שאינן מתגוררות בתל-אביב למצות את זכותן לקצבת הילדים.

תכנית לצמצום תופעת שוטטות הילדים ללא השגחה ברחובות דרום העיר

מגיפת הקורונה הביאה לשחיקה בחוסן הנפשי של הורים רבים מהקהילה ובסמכותם ההורית. שחיקה זו, בשילוב הסגרים הרבים, הביאו לעלייה משמעותית בתופעת שוטטות הילדים, בכל הגילאים, בשכונות שפירא, נווה שאנן והתקווה. מדי יום ובמהלך כל שעות היום והלילה, ילדים בגילאים 4-18, משוטטים, ללא השגחה, ברחובות דרום העיר.

התכנית לצמצום תופעת שוטטות הילדים, מופעלת על ידי מסיל"ה בשיתוף מנהל קהילה בעיריית תל-אביב-יפו. במסגרת תכנית זו, נערכות פעילויות אחר הצהריים לילדים בגינת הרציפים בנווה שאנן על ידי מנהל קהילה.

את הפעילות מלווים עובדת סוציאלית ועובד קהילתי מטעם מסיל"ה שאמונים על יצירת הקשר עם הילדים והוריהם, הקמת סירת הורים, קיום פעילויות הסברה להורים בדבר הסכנות בשוטטות ללא השגחה בשיתוף השיטור העירוני ועל הרחבת פעילויות הפנאי והמענים הניתנים בשעות אחר הצהריים לילדי הקהילה.

מודל דומה עתיד לקום בשנת 2022 בשכונת התקווה.

מסיל"ה

● בעיר תל-אביב חיים כ-33,500 מבקשי מקלט וחסרי מעמד נוספים, כ-7,000 מתוכם היום ילדים.

● מסיל"ה הינו מרכז עירוני ייחודי בעיריית תל-אביב-יפו, שמטרתו היא להביא לשיפור איכות חייהם של חברי הקהילה בכל תחומי חייהם.

● שירותי מסיל"ה כוללים הסברה, תיווך, סנגור, מימוש זכויות, סיוע הומניטארי, טיפול אישי, משפחתי וקבוצתי וליווי מול השירותים העירוניים והמדינתיים השונים (חינוך, בריאות, רווחה). כמו כן, מסיל"ה פועלת להנגשת מידע בנושאים שונים ולקידום והעצמת הקהילה באמצעות מגוון פעילויות עם הקהילה, למען הקהילה. מסיל"ה אף עוסקת באופן שוטף בהעלאת המודעות למצב הקהילה בישראל, בגיבוש ובקידום מדיניות ממלכתית ובהסברה.

● הטיפול של מסיל"ה מתמקד בפלח הפגיע ביותר בקרב אוכלוסייה זו: ילדים ומשפחות בסיכון, ילדים עם צרכים מיוחדים ובני משפחותיהם, נשים במעגל האלימות ושורדי סחר בבני אדם ועבדות.

● במסיל"ה עובדות 45 נשות צוות, רובן עובדות סוציאליות ומדריכות פדגוגיות ומסייעים לנו, בכל תחומי הפעילות, כ-90 מתנדבים ומתנדבות, שמקבלים ליווי צמוד והכשרה מקיפה.

● מסיל"ה הינה חלק ממינהל השירותים החברתיים של עיריית תל-אביב-יפו ופועלת בשותפות עם יחידות עירוניות נוספות, בהן מינהל החינוך ומינהל קהילה, תרבות וספורט.

במסיל"ה פועלים שישה צוותים:

● **טיפול בילדים ומשפחות בסיכון גבוה** - בשנת 2021 העובדות הסוציאליות בצוות טיפלו בכ-1,200 ילדים בסיכון המצויים במצבי הזנחה, אלימות פיזית, אלימות מינית ועוני קיצוני ובכ-800 אמהות ואבות ובנשים המצויות במעגל האלימות.

● **טיפול בילדים עם צרכים מיוחדים ומשפחותיהם** - בשנת 2021 העובדות הסוציאליות בצוות טיפלו בכ-350 ילדים עם צרכים מיוחדים (כולל אחים) והעניקו להם טיפול סוציאלי, מיצוי זכויות, אבחונים, השמה במסגרות מתאימות, קבוצות תמיכה, תשלום ביטוחי בריאות ועוד.

● **טיפול בילדים ומסגרות לגיל הרך** - צוות הגיל הרך פועל במסגרות הגנים הפיראטיות של הקהילה "הבייביסטרס". בשנת 2021 הצוות ליווה באופן אינטנסיבי 10 מסגרות ונתן כלים לטיפול מיטיב לילדים לגנות ולהורים. הצוות אף הדריר את המנהלים והמחנכים בחמש מסגרות האפטרסקול של הקהילה ופעל למציאת מסגרות חינוכיות הולמות לילדי הקהילה.

● **מרכז מיצוי זכויות והעבודה הקהילתית** - המרכז נותן מענה בכל הנוגע לתיווך ומימוש זכויות הפרט והכלל, עזרה סוציאלית ראשונית וסנגור. כמו כן, המרכז נותן מענה של גישור בסכסוכים משפחתיים. בשנת 2021 המרכז נתן מענה ל-4,600 פניות מרחבי הארץ. הצוות הקהילתי במרכז פועל לקידום והעצמת הקהילה באמצעות מגוון פעילויות עם הקהילה, למען הקהילה.

● המרכז הטיפולי הפרא-רפואי מציע לילדים המטופלים במסיל"ה טיפול באומנות, ריפוי בעיסוק וקלינאות תקשורת. בשנת 2021, המרכז טיפל בכ-250 ילדים והוריהם במגוון טיפולים אישיים וקבוצתיים. בנוסף, המרכז מפעיל משחיקה טיפולית להורים וילידים.

● המרכז הארצי לשורדי סחר בבני אדם ועבדות - המרכז מעניק טיפול הוליסטי למבקשי המקלט שנחטפו ועונו בסיני הכולל סיוע פסיכו-סוציאלי, הומניטרי, כלכלי ומשפטי, קבוצות טיפוליות ופעילויות חברתיות. בשנת 2021, צוות המרכז טיפל ב-212 שורדי ושורדות סחר ועבדות וב-168 ילדיהם. המרכז אף התחיל לטפל השנה בנשים חסרות מעמד שנסחרו לישראל למטרות זנות, רובן ממזרח אירופה.

קורס למנהלי ומחנכי האפטרסקול של הקהילה

מתוך הצורך לתת מענה למיעוט מסגרות חינוכיות לילדים לאחר שעות בית הספר נוסדו מסגרות אפטרסקול של הקהילה, בהן המחנכים הינם גברים אריתראים, הלמידה הינה בטיגריניה ושיטות הלימוד מסורתיות ולעיתים קשוחות.

צוות הגיל הרך במסיל"ה פיתח קורס הכשרה לצוות המנהלים והמחנכים במסגרות האפטרסקול שמטרתו להגדיל את המיומנויות וההתמקצעות של הצוותים בהתאם לצורכי הילדים, לצד השמירה על הערכים התרבותיים במסגרות אלה.

הקורס כלל תכנים מגוונים ובהם: הכרת המסגרות הישראליות שסובבות את האפטרסקול - בתי ספר, רווחה ומשטרה, כלים לניהול כיתה ואלטרנטיבות לעונשים פיזיים והשפלה, ידע על הפרעות קשב והתמודדות עם התנהגויות מאתגרות בכיתה, פיתוח זהות של בני נוער מהגרים ועוד. בקורס זה לקחו חלק 18 משתתפים מחמש מסגרות אפטרסקול שונות.

חלוקת סיוע כלכלי לחברי הקהילה

החל מחודש מרץ חלה חזרה של חברי הקהילה לשוק העבודה, אך הם נאלצים להתמודד עם כלכלת משפחותיהם במקביל לתשלום חובות גדולים לבעלי הדירות, המסגרות החינוכיות, קופת החולים ועוד, אשר נצברו במהלך השנה הראשונה של המגיפה. מצבן של האימהות החד-הוריות והאימהות החד-הוריות לילדים עם צרכים מיוחדים קשה אף יותר, בשל יכולת ההשתכרות הנמוכה.

במהלך שנת 2021, צוותי מסיל"ה המשיכו בחלוקת סיוע כלכלי ישיר לחברי הקהילה. בשנה זו חולקו:

- 3,700 תווי קנייה
- 7,782 סלי מזון במסיל"ה ובמכולת החברתית
- 1,010 חבילות חיתולים ומזון תינוקות
- 120 ילקוטים וציוד ראשוני לבית הספר
- 470 חבילות היגיינה
- שולמו חובות ותשלומי ביטוח בריאות עתידיים ל-180 משפחות בהן ילדים עם צרכים מיוחדים
- סייענו בתשלומי מעונות יום ומועדוניות ל-130 משפחות
- חולקו עשרות רבות של עגלות, עריסות, מיטות תינוק, בקבוקים, מוצצים, בגדים וצעצועים שנתרמו לטובת ילדי הקהילה.

**לפניות להתנדבות או תרומה של מזון יבש / טיטולים /
פורמולה לתינוקות / תרומות כספיות
נשמח אם תפנו אל:**

MESILA@MAIL.TEL-AVIV.GOV.IL

לצערנו, אין באפשרותנו לקבל תרומות של בגדים וצעצועים